

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут агроекології та землеустрою

05-02-106S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

SYLLABUS

Управління лісогосподарським виробництвом		Management of forestry production	
Шифр за ОП	OK 10	Code in Degree Programme	
Освітній рівень: Магістерський (другий)		Level of Education: Master's (second)	
Галузь знань Аграрні науки та продовольство	20	Field of Knowledge Agricultural sciences and food	
Спеціальність Лісове господарство	205	Field of Study: Forestry	
Освітня програма: Лісове господарство		Degree Programme: Forestry	

РІВНЕ – 2023

Силабус навчальної дисципліни «Управління лісогосподарським виробництвом» для здобувачів вищої освіти ступеня «магістр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Лісове господарство», спеціальності 205 «Лісове господарство». Рівне : НУВГП, 2023. 9 с.

ОПП на сайті університету:
<http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/27247>

Розробник силабусу: *е-підпис* Клименко О.М., д.с.-г.н., професор кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства

Силабус схвалений на засіданні кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства
Протокол № 15 від 28 серпня 2023 року

Завідувач кафедри:
е-підпис Клименко М.О., д.с.-г.н., професор

Керівник ОП:
е-підпис Клименко О.М., д.с.-г.н., професор

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІАЗ
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІАЗ:
е-підпис Прищепя А.М., д.с.-г.н., професор

© НУВГП, 2023

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИМ ВИРОБНИЦТВОМ» ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	<i>магістр</i>
Освітня програма	<i>Лісове господарство</i>
Спеціальність	<i>205 Лісове господарство</i>
Рік навчання, семестр	<i>2-й рік навчання, 3-й семестр</i>
Кількість кредитів	<i>3 кредити ЄКТС</i>
Лекції:	<i>16 год. – д.ф.н.; 2 год. – з.ф.н.</i>
Практичні заняття:	<i>14 год. – д.ф.н.; 8 год. – з.ф.н.</i>
Самостійна робота:	<i>60 год. – д.ф.н.; 80 год. – з.ф.н.</i>
Форма навчання	<i>денна/заочна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>залік</i>
Мова викладання	<i>державна</i>
ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА	
Лектор	<i>Клименко Олександр Миколайович,</i>

	<p><i>професор кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства, доктор сільськогосподарських наук</i></p>
Вікіситет	Клименко Олександр Миколайович — Wikisitet (nuwm.edu.ua)
ORCID	http://orcid.org/0000-0002-2047-8824
Як комунікувати	o.m.klymenko@nuwm.edu.ua

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Мета та завдання

Навчальна дисципліна «Управління лісогосподарським виробництвом» забезпечує формування у студентів умінь, знань, компетенцій щодо системного підходу в управлінні виробництвом, опанування організаційним, функціональним і посадовим регламентуванням на підприємствах лісового господарства, оцінювання особистих і ділових якостей працівників, вироблення творчого підходу до обґрунтування і прийняття управлінських рішень з урахуванням особливостей і специфіки лісогосподарського виробництва.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є набуття та поглиблення теоретичних знань й формування практичних вмінь студентів щодо: складу, структури та організаційних форм лісогосподарського виробництва; загальноекономічних та галузевих нормативів, якими регулюється лісогосподарське виробництво; методів мотивації праці; форм організації та системи оплати праці у лісовому господарстві; технології планових розрахунків; системи планів які діють у лісовому господарстві; змісту, функцій і методів управління.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Управління лісогосподарським виробництвом» студент має вміти: володіти сучасними принципами організації, планування і управління підприємством; виконувати техніко-економічні розрахунки; здійснювати аналіз лісогосподарської діяльності підприємства; здійснювати оперативне планування основних лісогосподарських робіт на рівні лісівництва; оформляти основні управлінські документи; творчо підходити до обґрунтування і прийняття управлінських рішень; аналізувати і узагальнювати результати лісогосподарської і комерційно-фінансової діяльності лісових підприємств; забезпечувати ефективне використання недеревних лісових ресурсів у контексті заходів щодо диверсифікації джерел доходу підприємств лісового господарства.

Посилання на розміщення освітнього компоненту на навчальній платформі Moodle

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1545>

Передумови вивчення (місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)

Передумови вивчення забезпечує навчальна дисципліна «Планування в лісовому та мисливському господарстві».

Компетентності

ЗК 5. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

СК 1. Здатність критично осмислювати проблеми лісового господарства й дотичні міждисциплінарні проблеми та приймати ефективні рішення щодо їх вирішення.

СК 4. Здатність розробляти та реалізовувати поточні та стратегічні плани розвитку підприємств лісової галузі, беручи до уваги ресурси, ризики, а також економічні,

правові та екологічні аспекти.

СК 5. Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі лісового господарства у широких або мультидисциплінарних контекстах.

Програмні результати навчання

РН 3. Приймати ефективні рішення з питань лісового господарства, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати його розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 5. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері лісового господарства та у ширших контекстах, забезпечувати якість, оцінювати ефективність і результативність діяльності

РН 6. Оцінювати стан лісових фітоценозів, лісові ресурси в конкретних лісорослинних умовах, їх потенціал та прогнозувати можливості використання.

РН 9. Визначати критерії ефективності та обирати оптимальну стратегію ведення лісового господарства залежно від зовнішніх та внутрішніх умов.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Лекцій – 16/2 год. Практичні роботи – 14/8 год.

Самостійна робота – 60/80 год.

Методи та технології навчання	Лекції, презентації, обговорення, ситуаційні та практичні дослідження
Засоби навчання	Мультимедіа, проекційна апаратура, інформаційно-комунікаційні системи, програмне забезпечення кафедри екології, технології захисту навколишнього середовища та лісового господарства

ЛЕКЦІЙНІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ

Тема	
Кількість годин, результати навчання, література	Зміст тем
Тема 1. Вступ. Предмет та завдання курсу	
лекцій – 2 год. ПР5 Література [1,5,7,8,9]	Поняття системи та системного підходу. Сутність управління як функції систем, зокрема організацій. Управління як наука. Предмет і методи науки управління. Основні поняття та категорії управління. Теорія і мистецтво управління. Розвиток управління виробництвом як науки. Основні управлінські наукові школи і підходи двадцятого століття, які значимо вплинули на розвиток теорії управління виробництвом. Особливості управління лісогосподарським виробництвом.
Тема 2. Цілі та функції управління виробництвом	
лекцій – 2 год. ПР5, ПР9 Література [1,4,5,7,9]	Місія галузі лісового господарства та держлісгоспів як її базових підприємств. Ціль, її значення в управлінні виробництвом. Поняття, значення і класифікація функцій управління. Загальні і конкретні функції управління. Склад і короткий зміст функцій управління в підприємствах лісового господарства. Функції державного управління лісами. Зміст функцій управління на різних рівнях системи управління. Централізація і децентралізація функцій управління.
Тема 3. Структура управління лісовим господарством	
лекцій – 2 год. практичних - 2 ПР5, ПР6 Література [1,4,5,6]	Лісове господарство як галузь в системі економіки України. Загальна схема структури управління лісовим господарством держави. Розміщення лісогосподарського виробництва. Підприємство як основна ланка системи управління лісовим господарством. Види лісових

	<p>підприємств. Поняття і сутність структури управління, її залежність від місії, цілей, складу і структури виробництвом підприємств. Типи структур управління. Виробничі структури базових підприємств галузі лісового господарства та структури управління в них. Шляхи вдосконалення структури управління лісогосподарським виробництвом.</p>
Тема 4. Організація виробничих процесів та управління у лісовій галузі	
<p>лекцій – 2 год. практичних - 2 ПР3, ПР6 Література [3,4,5,6,7,13]</p>	<p>Відомості про лісове господарство та його визначальні чинники (на прикладі Поліського лісового офісу). Організація управління лісогосподарським виробництвом (на прикладі Філії “Соснівське лісове господарство”). Лісозаготівельні роботи та лісопильне виробництво.</p>
Тема 5. Методи управління	
<p>лекцій – 2 год. практичних - 2 ПР3, ПР6 Література [1,4,5,8]</p>	<p>Поняття і роль методів управління. Система методів управління, комплексний характер їх використання. Економічні методи управління: планування, фінансування, ціноутворення, матеріальне стимулювання, кредитування, оподаткування, комерційний розрахунок. Особливості економічного механізму управління виробництвом в держлісгоспах на сучасному етапі, існуючі проблеми, можливі шляхи їх вирішення. Адміністративні (організаційно-розпорядчі) методи управління, їх характеристика. Соціально-психологічні методи управління. Соціально-психологічна структура трудового колективу. Міжособистісні стосунки. Формальні і неформальні групи. Лідерство. Психологія організаторської діяльності керівника, його стиль управління. Правове регулювання управління.</p>
Тема 6. Кадри в системі управління	
<p>лекцій – 2 год. практичних - 4 ПР5, ПР6 Література [2,4,6,11]</p>	<p>Роль і значення кадрів в системі управління лісовим господарством. Категорії управлінських кадрів. Роль керівника в системі управління. Вимоги до системи якостей керівника. Підбір і розстановка кадрів. Вимоги до спеціалістів лісового господарства. Методи оцінки особистих і ділових якостей працівників. Професійна підготовка, підвищення кваліфікації керівників і спеціалістів. Організація праці керівника. Організація проведення службових нарад, засідань, зборів.</p>
Тема 7. Інформаційне забезпечення управління	
<p>лекцій – 2 год. практичних - 2 ПР6, ПР9 Література [4,6,10]</p>	<p>Суть інформації, її роль в управлінні виробництвом. Комунікації в системі управління. Комунікації між підприємством і зовнішнім середовищем. Внутрішні комунікації. Вимоги до інформаційного забезпечення управління. Комунікаційний процес, його основні елементи. Міжособистісні комунікації. Документація і її роль у системі управління. Організація діловодства в держлісгоспах. Роль комп'ютерних технологій в збиранні, зберіганні, обробці, систематизації і користуванні інформацією, необхідної для ефективного управління. Поняття про автоматизовані системи управління.</p>
Тема 8. Підготовка, прийняття та реалізація управлінських рішень	
<p>лекцій – 2 год. практичних - 2 ПР3, ПР9 Література [4,5,6,7]</p>	<p>Природа прийняття рішень. Поняття управлінського рішення, його місце та роль в процесі управління виробництвом. Класифікація управлінських рішень. Порядок і методи підготовки та прийняття управлінських рішень. Організація та контроль виконання управлінських</p>

рішень. Роль і місце диспетчерської служби в оперативному управлінні виробництвом.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Опанування організаційним регламентуванням – вивчення виробничої структури та розробка
2. Опанування функціональним регламентуванням – аналіз кваліфікаційних вимог до працівників підприємств галузі лісового господарства України
3. Опанування посадовим регламентуванням – розробка посадових інструкцій для первинних посад
4. Оцінка ділових якостей персоналу, атестація працівників в підприємствах галузі лісового господарства України
5. Ознайомлення з типологією особистостей людини й визначення власного типу особистості та своїх схильностей до певних видів професійної діяльності
6. Документаційне забезпечення управління та ознайомлення з переліком і формами документів, які використовуються в управлінні лісогосподарським виробництвом
7. Порядок підготовки й прийняття проектів управлінських рішень

Форми та методи навчання

Використовуються традиційні та інноваційні методи навчання. Проведення лекційних занять передбачає демонстрацію презентацій із відповідним темі заняття теоретичним матеріалом. Частина лекційного заняття відводиться на діалогові технології, розгляд можливих практичних ситуацій та дискусію. Здобувачі мають можливість публічного виступу із презентацією лекційного матеріалу.

Практичні заняття передбачають виконання завдань за індивідуальними вихідними даними, а також отримання навичок командної роботи. У контексті підготовки до виконання практичних робіт та самостійної підготовки застосовуються пошукові інтернет-системи та прикладні комп'ютерні програми.

Здобувачі всіх форм навчання мають доступ до навчальних матеріалів, методичного забезпечення та інструкцій щодо самостійного опрацювання тем курсу на платформі Moodle та цифрового репозиторію НУВГП.

Здобувачі отримують усі необхідні консультації для демонстрації знань та вмінь під час аудиторних дискусій, захисту практичних робіт та самостійного опрацювання матеріалів.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

- технічні засоби навчання: мультимедійне обладнання, ноутбук;
- програмне забезпечення: MS Windows, доступ до Інтернет;
- програмне забезпечення: система дистанційного навчання Moodle.

Порядок та критерії оцінювання

Для досягнення цілей та завдань курсу здобувачам потрібно засвоїти теоретичний матеріал та здати модульні контролі знань, а також вчасно виконати та захистити практичні роботи. В результаті можна отримати такі обов'язкові бали:

- 60 балів - за вчасне виконання і захист практичних робіт та інших поточних завдань (самостійна робота), що становить поточну складову оцінки;
- 40 балів – модульні контролі (20+20).

Всього 100 балів.

Поточне оцінювання та проведення контрольних заходів у межах курсу відбувається згідно нормативних документів НУВГП: Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (нова редакція) <http://ep3.nuwm.edu.ua/15311/> ; Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та роботу екзаменаційної комісії <http://ep3.nuwm.edu.ua/8545/> ; Порядок ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/> ;

Положення про навчально-науковий центр незалежного оцінювання Національного університету водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/4184/> ; Наказ ректора НУВГП від 16.09.2019 № 00502 "Про

введення в дію нової системи оцінювання навчальних досягнень студентів"
<http://nuwm.edu.ua/struktturnipidroz dili/navch-nauk-tsentr-nezaleznoho-otsiniuvannia-znan/dokumenti> ; Порядок ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП
<http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>

Поєднання навчання та досліджень

Студенти мають можливість отримати додаткові бали за виконання індивідуальних завдань дослідницького характеру, а також можуть бути долучені до підготовки і публікації тез та наукових статей.

Інформаційні ресурси

Рекомендована література

Основна

1. Завадський Й.С. Менеджмент. – Т.1. Видання друге. К.: Українофінський інститут менеджменту й бізнесу, 1998. – 542 с.
2. Довідник працівника, відповідального за кадрову роботу на підприємствах лісового господарства України / Т.О. Барбак, Ю.М. Марчук, С.П. Ірклієнко, В.В. Іванченко, П.А. Никитюк. – Боярка: Укрцентр кадриліс», 2008. – 199 с.
3. Лісовий Кодекс України (Затверджено постановою Верховної Ради України № 3853-12 від 21.01.94 р. із змінами). – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>.
4. Малик, Л. О. Менеджмент організацій у лісовій сфері : Навчальний посібник / Л. О. Малик. - К. : Кондор, 2010. - 402 с.
5. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента: Пер. с англ. – М.: Дело, 1992. – 702 с.
6. Рибак В.О., Рябченко В.І. Управління лісогосподарським виробництвом. Навчальний посібник. – К.: Фітосоціоцентр, 2014. – 470 с.
7. Робинс Стивен П., Коултер Мэри. Менеджмент, 6-е издание.: Пер. с англ. – М.: Издательский дом "Вильямс", 2002. – 880 с.: ил. – Парал. тит. англ.
8. Пушкар Р.М., Тарнавська Н.П. Менеджмент: теорія та практика. Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Тернопіль: Карт-бланш, 2003. – 490 с.
9. Хміль Ф.І. Основы менеджменту: Підручник. – К.: Академвидав, 2003. – 608 с. (Альма-матер).

Допоміжна

10. Діденко А.Н. Сучасне діловодство: Навч. посібник. – 5-те вид. – К.: Либідь, 2006. – 384 с. Лісова політика: теорія і практика / [Синякевич І.М., Соловій І.П., Врублевська О.В. та ін.]; за ред. І.М. Синякевича. – Львів : ЛА «Піраміда», 2008. – 612 с.
11. Лукашевич Н.П. Самоменеджмент. Теория и практика / Учебник. – К.: Ника-Центр, 2007. – 344 с.
12. Лісова політика: теорія і практика / [Синякевич І.М., Соловій І.П., Врублевська О.В. та ін.]; за ред. І.М. Синякевича. – Львів : ЛА «Піраміда», 2008. – 612 с.
13. Рябчук В. П. Недревна продукція лісу : підручник. Львів : Світ, 2006. 310 с.

Інформаційні ресурси

1. Законодавство України. URL: <http://www.rada.kiev.ua/>
2. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
3. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Обласна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, URL: <http://www.lib.rv.ua/>
6. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75). URL: <http://nuwm.edu.ua/naukovabiblioteka> (http://nuwm.edu.ua/MySql/page_lib.php)
Всі навчально-методичні матеріали (силабус, методичні вказівки, презентації, контрольні питання) вільно доступні на сторінці навчальної дисципліни в Навчальній платформі НУВГП: <https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1517>

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Складові навчальної дисципліни сприяють формуванню універсальних, корисних для будь-якого виду діяльності (міжпрофесійних) навичок, які дозволяють швидко адаптуватися до нових умов, змінювати сферу зайнятості, вирішувати нестандартні завдання:

- допитливість, ініціативність – під час засвоєння теоретичного матеріалу лекційних занять, виконання самостійної роботи для розширення знань із відповідних тем курсу;
- цілеспрямованість, наполегливість – під час виконання лабораторних робіт, а також підготовки до контрольних заходів;
- адаптивність, командна робота – під час дискусійних обговорень тематичних питань курсу, виконання лабораторних робіт у складі бригади;
- соціальна обізнаність і відповідальність – як результат урахування організаційних вимог курсу, підтримання зворотного зв'язку та вчасного звітування про виконані види діяльності;
- критичне мислення, лідерство, креативність – розуміння, аналіз, пошук вирішення актуальних проблем у розрізі дисципліни та висвітлення результатів під час навчальних занять;
- самонавчання для професійного та особистісного зростання – як результат виконання самостійної роботи, в тому числі з використанням електронних навчальних ресурсів та інформаційних баз.

Дедлайни та перескладання

Терміни здачі проміжних контрольних модулів встановлені згідно Положення про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти (нова редакція) <http://ep3.nuwm.edu.ua/15311/>.

Перездача тестових завдань перевірки засвоєння теоретичного матеріалу здійснюється згідно з правилами ННЦНО <http://nuwm.edu.ua/struktturnipidrozdili/navchnauktsentr-nezalezhnohootsiniuvannia-znan/dokumenti> та Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>. У разі незгоди здобувача з результатами оцінювання, в день здачі контролю знань в деканат ННІАЗ подається апеляційна скарга, де аргументовано викладається суть питання. До скарги додається роздрукований варіант всіх відповідей цього здобувача під час виконання спроби. Директор ННІ скликає апеляційну комісію для розгляду скарги на яку запрошуються студент та представник ННЦНО, згідно Порядку звернень здобувачів вищої освіти та інших осіб, які навчаються в НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/15467/>

Неформальна та інформальна освіта

Студенти мають право на визнання (перезарахування) результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті згідно з відповідним Положенням про неформальну та інформальну освіту в НУВГП : <http://ep3.nuwm.edu.ua/18660/>.

Правила академічної доброчесності

Організація всіх видів навчальної діяльності в межах курсу проводиться згідно Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/4088/>. У випадках виявлення плагіату при виконанні завдання, здобувач не отримує бали і повинен виконати завдання повторно, згідно Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату в Національному університеті водного господарства та природокористування (нова редакція) <http://ep3.nuwm.edu.ua/10325/>.

Здобувачі повинні дотримуватися Кодексу честі студентів НУВГП <http://nuwm.edu.ua/struktturnipidrozdili/vyo/dokument>, а викладач Кодексу честі наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників Національного університету водного господарства та природокористування <http://nuwm.edu.ua/struktturnipidrozdili/zapobighannjakorupcii/dijaljnisti>.

Більше матеріалів щодо дотримання принципів академічної доброчесності: сайт Національного агентства забезпечення якості вищої освіти <https://naqa.gov.ua/> ; сторінка НУВГП «Якість освіти» <http://nuwm.edu.ua/sp> та Сайті Проекту сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project — SAIUP) <https://academiq.org.ua/>

Вимоги до відвідування

Лекційні та лабораторні заняття проводяться згідно розкладу в офлайн або онлайн-режимі. Консультації проводяться онлайн-режимі з використанням Google Meet згідно розкладу консультацій, що доступний на сторінці кафедри екології, ТЗНС та ЛГ: <http://nuwm.edu.ua/nni-az/kaf-ecology>. У разі необхідності - у погоджений зі студентами час. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, тощо) навчання може відбуватись в онлайн режимі (змішана форма навчання) за погодженням із викладачем.

Здобувачі можуть використовувати мобільні телефони та ноутбуки на заняттях, але виключно в навчальних цілях.

Автор
професор

Клименко О.М.

Автор
Професор КМПВ

Олександр КЛИМЕНКО

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №1080 від [sDateTime_SignWriteAgree_Last]
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП): [oSignECP.sSigner_Sert]
Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000807E2D0054327D00